

Българскитѣ царе били вѣротърлими, това се вижда отъ писмото на папа Григорий II до Унгарския кралъ Бела IV, въ което той се оплаква отъ царъ Иванъ Асѣнъ II, че не само отказалъ да се присъедини къмъ римската църква, но приелъ въ страната си еретицитѣ (евреитѣ). Въ това писмо се подчертава, че цѣлата българска държава е пълна съ еретици³⁾.

Въ българската столица Търново по това време имало голѣма еврейска община. Първенцитѣ евреи взимали участие въ държавното управление и се ползвали съ еднакви граждански и политически права, както българитѣ.

Тази еврейска колония въ сърдцето на България играла завидна роль, а евреитѣ въ предѣлитѣ на Царството се ползували съ голѣми привилегии, понеже били не само лоялни граждани, но взимали живо участие въ борбитѣ и войнитѣ водени срещу враговетѣ на българската държава.

Презъ 1344 година царуваниятъ по това време царъ Иванъ Александъръ оставилъ първата си жена и се оженилъ за дъщерята на единъ отъ своитѣ приближени евреи—Сара, която при коронясването приела името Теодора (Божидара) съ титлата Новопросвященная Царица и самодържица всѣмъ Болгаромъ и Грекомъ⁴⁾.

Съжителство следъ турското нашествие.

Въ време на войнитѣ съ доведенитѣ, отъ претендентитѣ за византийския престолъ византийски императори, турци, става прииждане на изгоненитѣ презъ 1374 г. отъ унгарския кралъ Людовикъ I евреи, които се настаняватъ въ Никополъ, Видинъ (Бдинъ) и Турно-Могурели. Това сж първитѣ преселници на евреи асканци-ашканази.

Въ единъ документъ на Бдинската еврейска община отъ 31. X. 1376 год. се подчертава толерантността на царетѣ Иванъ Страшимиръ и Иванъ Шишманъ, които давали пълна автономия за вътрешното управление на еврейскитѣ общини. Разбира се, че евреитѣ за тия свободи сж отговаряли съ пълна преданостъ и готовностъ да бждатъ истински синове на Отечество България, която за тѣхъ и за изгонванитѣ отъ католическитѣ държави тѣхни сънародници е била страна, която имъ е давала пълна защита и законно покровителство.

Но настѣпватъ тежки времена за българския народъ. България подпада подъ турско владичество. Българи и евреи страдали еднакво, следъ като гърцитѣ можаха чрезъ патриаршията да заробятъ духовно българитѣ, положението на евреитѣ се малко подобрява. Тѣ били оставени отъ гърцитѣ и турцитѣ на мира. Дали имъ широки религиозни правдини, правата и свободитѣ, съ които се ползвали при българскитѣ

³⁾ Ch. Sincai, chronica Romanilor, стр. 292.

⁴⁾ Министерски сборникъ, год. VII, томъ II.